

פרשת תשא

משיחת פורים תשל"ג

הנחה פרטית בלתי מוגה

לשם מה צריכה המגילה לספר, ולשם מה אנחנו צריכים לקרוא את כל הפרטים כיצד אחשורוש המלך סידר את "משתה המלך"? מספרים לנו היכן זה נערך - "בחצר גינת ביתן המלך"; ומספרים לנו על מה הם ישבו וכיצד הם הסבו; ושהיו מצעים של "חור כרפס ותכלת", וכל מיני פרטים שמתארים כיצד היה נראה החדר, והמיטות, המאכלים והמשקאות, וכולי.

לכאורה, מה שנוגע לסיפור המגילה הוא רק לדעת ש"כטוב לב המלך ביין", הוא ציוה שיביאו את ושתי לפניו. זה נוגע בתור הקדמה, כדי שנבין איך זה קרה שאסתר נהייתה מלכה.

הנקודה העיקרית שעלינו ללמוד מתיאור זה היא שכאשר אדם עושה משהו, הוא צריך לעשות זאת בהתאם ליכולת המירבית שלו. והוא לא צריך לסמוך על זה שמכיוון שעבור אדם אחר זה מספיק לעשות זאת באופן מסויים, הרי עבורו יהיה מספיק אם הוא יעשה קצת יותר מזה. מכיוון שיש לו אפשרויות גדולות יותר, הוא לא יכול לצאת ידי חובה בעריכת סתם משתה; אלא זה צריך להיות משתה - "בחצר גינת ביתן המלך".

לכאורה, הסיפור על 180 ימים רצופים של חגיגות ושתייה לשוכרה בא להוכיח איזה מלך חכם הוא היה, ובמה אחשורוש המלך היה עסוק. אבל זה לא כל כך חשוב לספר לנו על חכמתו של אחשורוש ולתאר במה הוא היה עסוק במשך חצי שנה ברציפות - עד כדי כך שנצטרך לקרוא על כך מדי שנה במגילה ולפני כן לומר ברכה. לא היה די בכך שהמגילה היתה כותבת רק זאת שאחשורוש ערך "משתה גדול", ומזה היינו למדים שצריכים לעשות משהו גדול.

אומרת המגילה: "לא! צריכים לפרוס גם מצעים של "חור כרפס ותכלת" ו"מיטות זהב וכסף", וריצפת בהט, עם כל הפרטים המנויים שם - דברים נפלאים! מהי ההוראה הנלמדת מכך?

ומה אם אחשורוש המלך, שלא היה אדם ממולח למדי, עשה כך על דעת עצמו כדי להראות שהוא יושב בתוקף על כסא מלכותו, הרי אותו אדם שקורא את המגילה, ומי שלומד את המגילה, ומתבונן במה שהמגילה מספרת לו ומה זה מלמד אותו באופן אישי

- צריך להתבונן בכך שכשיש לו שליחות מהקב"ה לעסוק בעניין של מצוה, לא די בכך שהוא יעשה זאת באותו אופן שעושה זאת מישהו אחר שאין לו את האפשרויות שיש לו. הוא סבור שדי בכך שהוא יעשה לא פחות מהשני; הוא יעשה אפילו קצת יותר מהשני. אומרים לו: "לא! אתה חייב לעשות זאת 'בכל מאודך', 'מאוד' שלך, כמה שאתה יכול". אתה צריך להעריך את היכולת שלך ואז אתה צריך לעשות "מאוד", למעלה מהיכולת שלך.

תלמד ממעשיו של אחשורוש: הוא לא הסתפק במשתה של מאה שבעים ותשעה ימים; אלא מאה ושמונים יום. והוא לא הסתפק ב"כטוב לב המלך ביין", בכך שרק הלב שלו יהיה "טוב ביין"; הוא דאג לכך שכל האנשים במלכותו יהיו עסוקים בכך. הוא דאג לכך שאת מי ש"ראוי לחצר" יושיבו בחצר, ומי ש"ראוי לגינה" יקבל את מקומו בגינה, ומי ש"ראוי לביתן" ילך לביתן, לארמון.

פרשת תשא

ולכולם הגישו - לא דברים שהם הורגלו להם, אלא לפי האפשרויות של המלך אחשורוש. ולכן היו שם מצעים של "חור כרפס ותכלת", וכל יתר הפרטים.

כך גם כשאדם רוצה לבצע שליחות של הקב"ה, ברור הדבר שהוא צריך לקפוץ לתוך העניין עם כל הכוחות שלו, עם כל הכשרונות שלו, ועם כל היכולת שלו. ואל לו לבוא בטענה שמכיוון שהוא עשה כמו שעושה חבר שלו, או פי שתיים ממנו, פי שלוש ממנו, או פי ארבע ממנו, איזה טענות יכולות להיות כלפיו? הוא הולך לבצע שליחות של הקב"ה, ולשם כך נתן לו הקב"ה את היכולת הזאת.

וזה מוביל אותנו להוראה עליה דובר לפני כן: אם מישהו הוא עסקן ציבורי, או מדריך רוחני, והוא אומר: "מכיוון שחינכתי את ילדיי בדרך היהודית, מה עוד אפשר לדרוש ממני? מכיוון שהקמתי 'חדר', תלמוד תורה וישיבה בשכונה שלי, בכך יצאתי ידי חובתי כלפי כולם, וכלפי הקב"ה, וכלפי העם היהודי".

אומרת המגילה: "לא! אתה צריך לעשות מצעים של 'חור כרפס ותכלת' ו'מיטות זהב וכסף' ו'ריצפת בהט ושש', וכל יתר דברי הפאר. ורק אז יכול להיות 'טוב לב המלך ביין'. רק אז אתה יכול לנוח בלב רגוע, ולהרגיש הרגשה טובה בלב, משום שאתה יודע ש'חצר, גינת וביתן המלך' מלאים בכל אותם אנשים שעבורם הכנת את המשתה. ואתה הכנת להם לא לפי הדרישות שלהם, ולא לפי ההרגלים שלהם, אלא לפי האפשרויות המקסימליות שהקב"ה נתן לך".

ומכיוון שהוא עסקן ציבורי, ואם הוא יתן דפיקה על השולחן הוא יביא לכך שיתנו חצי מליון דולר עבור חינוך יהודי כשר, או מליון דולר עבור חינוך יהודי כשר, ואם יתאמץ יוכל להשיג אפילו שני מליון, הוא עדיין לא יצא ידי חובתו; לא כלפי עצמו, לא כלפי הקב"ה, ולא כלפי העם היהודי. הוא חייב להשיג את המירב - שני מליון דולר.

אדם אחר, כשהוא משיג ח"י דולר, זה נחשב שהוא עשה כל אשר ביכולתו, מכיוון שהוא לא יכול להשיג יותר מזה. בעצם, הוא מסוגל להשיג רק שבע עשרה דולר, והוא הצליח לתת ח"י, שמונה עשרה. אבל מי שיכול להשיג שני מליון דולר והוא נותן רק מליון אחד, הוא לגמרי לא יצא ידי חובתו, לנצל בצורה מקסימלית את היכולת שהקב"ה נתן לו.

הוא יכול לחשוב לעצמו: "אני צריך לדאוג לעצמי ליום המחר. אחרי הכל, אנחנו נמצאים בגלות... מלמדת אותנו המגילה: "מדוע אתה חושב אודות מחר? היום יש ילד יהודי שצריך לקבל חינוך יהודי, ולך יש את האפשרות להשיג שני מליון דולר. אלא מאי? זה דורש מאמץ רב? זה דורש ממך לדפוק על השולחן? אז תדפוק על השולחן אל תישן ואל תנוח, ותעבוד על זה מאה ושמונים יום עד שתגיע למצב שיתקיים בך "כטוב לב המלך ביין".